

ВІДГУК

рецензента, кандидата педагогічних наук, доцента

Олійник Ірини Вікторівни

на дисертаційну роботу Левітіної Ліни Валеріївни

«Розвиток стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти в умовах дистанційної післядипломної освіти», подану на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 01 Освіта / Педагогіка зі спеціальності

015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

1. Актуальність теми дисертаційної роботи. Тема дослідження є безумовно актуальною й зумовлена низкою чинників, які мають значний вплив на сучасну систему освіти, зокрема дошкільну. Постійні зміни в законодавстві, зростаючі вимоги до якості освіти та необхідність інтеграції інноваційних технологій вимагають від керівників стратегічного підходу до управління закладами дошкільної освіти.

Складність, багатоаспектність та взаємозалежність управлінських проблем, що визначають характер практичних перетворень управління освітою, зумовлює пошук нових ідей та підходів, що розкривають шляхи підвищення ефективності управління освітою, зокрема, проблемами підвищення кваліфікації та професійної перепідготовки управлінських та педагогічних кадрів.

Умови пандемії та повномасштабне вторгнення спричинили значне зростання популярності дистанційного навчання, зокрема в післядипломній освіті. Це створює можливості для підвищення кваліфікації керівників, але також вимагає адаптації до нових форм і технологій навчання.

Сучасний керівник повинен мати стратегічне бачення розвитку закладу, враховуючи демографічні, соціальні та економічні зміни. Стратегічна компетентність допоможе забезпечити ефективне планування, управління ресурсами, моніторинг результативності та інтеграцію інновацій.

Розвиток стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти є необхідною умовою для забезпечення ефективного управління, адаптації до змін та досягнення високих стандартів якості освіти. В умовах дистанційної післядипломної освіти тема набуває ще більшої актуальності,

оскільки впровадження нових підходів до навчання може значно посилити професійний потенціал керівників.

Таким чином, можемо констатувати, що піднята у дисертаційній роботі Ліни Валеріївни наукова проблематика є доволі актуальною та, безсумнівно, відповідає викликам часу. Підсилюють актуальність дослідження і суперечності, які виявлені та потребують цілеспрямованого розв'язання під час організації освітнього процесу в умовах дистанційної післядипломної освіти.

Відзначимо, що дослідження є цілісним і таким, що на науково-теоретичному й методичному рівнях спрямоване на комплексний аналіз та обґрунтування проблеми розвитку стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти в умовах дистанційної післядипломної освіти та презентацію нового підходу до її вирішення, що полягає у розробці та впровадженні педагогічних умов розвитку стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти в умовах дистанційної післядипломної освіти.

Актуальність роботи підсилює те, що дисертація відповідає основним напрямам досліджень кафедри інноваційних технологій з педагогіки, психології та соціальної роботи ВНЗ «Університету імені Альфреда Нобеля», проведених у межах комплексних наукових тем «Теоретичні та методичні засади моделювання компетентнісної професійної освіти у контексті євроінтеграції» (державний реєстраційний номер 0117U000784), «Теоретико-методологічні засади професійного становлення фахівця в інноваційному соціокультурному просторі» (державний реєстраційний номер 0122U200059). Тему затверджено вченою радою ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля» (протокол № 11 від 20 грудня 2022 р.).

Отже, констатуємо, що наукове дослідження, яке представлено на захист, є своєчасним, практично спрямованим, а його актуальність не викликає жодних сумнівів.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень і висновків,

сформульованих у дисертації. Опрацювання дисертації засвідчує, що авторка використала адекватний комплекс теоретичних, емпіричних та статистичних методів дослідження, що дало змогу належним чином організувати педагогічний експеримент і провести валідну перевірку отриманих результатів експериментального дослідження.

Проведений аналіз дисертаційної роботи Л.В. Левітіної дозволяє стверджувати, що дослідно-експериментальна робота була організована на базі ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», Інституту післядипломної освіти і менеджменту Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти. На різних етапах до експерименту авторкою було залучено 104 респонденти, які проходили підвищення кваліфікації за категоріями «Керівники закладів дошкільної освіти», «Заступники керівників (директорів) закладів загальної середньої освіти», «Керівники (директори) закладів загальної середньої освіти». Вони були поділені на дві групи: експериментальна – 50 керівників закладів дошкільної освіти; контрольна – 54 керівника закладів загальної середньої освіти та заступників керівників загальної середньої освіти (працювала за традиційною навчальною програмою). Зауважимо, що така кількість респондентів забезпечила валідність дослідження, а цілеспрямоване використання обраного здобувачкою наукового інструментарію сприяло отриманню достовірних результатів.

Грунтовність задекларованих авторкою наукових положень та висновків підтверджена проведеним критичним аналізом теоретичних і практичних основ проблеми розвитку стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти в умовах дистанційної післядипломної освіти, а також використанням сучасних методологічних підходів (діалектичний, аксіологічний, системний, синергетичний, акмеологічний, андрагогічний, компетентнісний, особистісно-діяльнісний) і принципів. Проведений аналіз дисертації дозволяє нам констатувати, що загальні висновки повною мірою

відповідають поставленим завданням, обґрунтованість і переконливість яких засвідчують самостійність і логічність суджень авторки.

Новизна та вірогідність висновків дисертації забезпечені послугуванням адекватними методами, аналізом значного обсягу наукових джерел. Констатуємо, що рецензована дисертація базується на багатій джерельній базі, яка містить 271 найменування, у тому числі 26 іноземними мовами.

3. Достовірність і наукова новизна одержаних результатів. Варто відмітити, що дисертаційній роботі притаманна наукова новизна. Ґрунтуючись на ознайомленні зі змістом наукової розвідки та основними дослідницькими матеріалами, дійшли висновку, що найбільш суттєвим науковим результатом дисертантки є розроблене навчально-методичне забезпечення розвитку стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти в умовах дистанційної післядипломної освіти.

Концепція дослідження містить три взаємопов'язані концепти, які забезпечують реалізацію основної ідеї дисертаційної роботи:

– методологічний концепт полягає в обґрунтуванні методологічних засад розвитку стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти в умовах дистанційної післядипломної освіти;

– теоретико-педагогічний концепт базується на міждисциплінарному аналізі ідей, концепцій і дефініцій проблеми розвитку стратегічної компетентності та розкритті сутності й структури поняття «стратегічна компетентність керівника закладу дошкільної освіти»;

– практико-методичний концепт передбачає теоретичне обґрунтування й експериментальну перевірку педагогічних умов розвитку стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти в умовах дистанційної післядипломної освіти та розроблення навчально-методичного забезпечення означеного процесу.

Незаперечну наукову цінність має авторський підхід до компонентно-структурного складу стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти: стратегічна спрямованість, стратегічне мислення,

стратегічні вміння, стратегічна комунікація, стратегічна ідентичність; критерії (мотиваційний критерій (потреба у здійсненні стратегічних змін, орієнтація на стратегічний розвиток закладу дошкільної освіти, спрямованість на командне управління), когнітивний критерій (критичне мислення, кмітливість і здатність швидко навчатись, обізнаність про проблеми стратегічного управління), діяльнісний критерій (вміння здійснювати внутрішню координацію і розподіляти ресурси, вміння адаптуватись до зовнішнього середовища, вміння створювати тривалі конкурентні переваги), комунікативний критерій (здатність відповідально вибудовувати робочі відносини, здатність до співпраці, компромісної взаємодії під час розв'язання проблем і в конфліктних ситуаціях), особистісний критерій (досягнута позитивна ідентичність, організаційна ідентичність, соціальна емпатія).

Узагальнення результатів наукового пошуку свідчать про високий рівень наукової підготовленості дисертантки, її зрілість як дослідника проблем професійної освіти.

4. Значущість отриманих результатів для науки і практичного використання. Дисертаційній роботі притаманна практична орієнтованість. Вважаємо, що отримані Левітіною Ліною Валеріївною наукові результати є значущими для організації процесу післядипломної освіти керівників закладів дошкільної освіти. З огляду на зазначене підтверджуємо, що вони можуть бути використані у наукових дослідженнях, при викладанні курсів зі стратегічного управління і планування, освітнього менеджменту, у розробці програм із підготовки майбутніх керівників в умовах магістратури, у підвищенні кваліфікації керівників закладів освіти в умовах післядипломної освіти.

Принадно зауважимо, що дослідження довело ефективність упровадження педагогічних умов розвитку стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти в умовах дистанційної післядипломної освіти. Здобувачкою встановлено, що за кожним критерієм розвиненості стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти відбулися позитивні зміни.

Розроблене й апробоване в процесі дослідно-експериментальної роботи навчально-методичне забезпечення розвитку стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти в умовах дистанційної післядипломної освіти, має вагомим практичне значення для оптимізації освітнього процесу.

Заслуговують на увагу обґрунтовані висновки в роботі, спрямовані на конкретизацію заявлених у дослідженні завдань. Робота належно представлена додатками, які засвідчують теоретичний пошук і практичну реалізацію проблеми дослідження. Отже, достовірність результатів наукової розвідки забезпечена методологічною й теоретичною обґрунтованістю його вихідних положень, відповідністю комплексу методів об'єктові, предметові, меті й завданням дослідження, аналізом нормативних документів, позитивною оцінкою впровадження результатів дослідження в освітню практику, відображеною в довідках.

Під час аналізу тексту дисертації порушень академічної доброчесності не було виявлено. Використання текстових запозичень без відповідних покликань на джерело інформації відсутні. Покликання й список використаних джерел дисертації (до якого увійшли праці українських і зарубіжних учених, нормативно-правові документи, довідникова література) оформлено належним чином. У роботі дотримано етичні принципи і правила, визначені в Законі України «Про освіту».

Отже рецензована дисертаційна робота є самостійним науковим дослідженням, а усі ідеї та наукові положення, які викладені авторкою, отримані нею особисто.

5. Оцінка структури та змісту дисертаційної роботи. Зміст дисертації логічно побудований, охоплює всі частини дослідження. Дисертаційна робота містить: анотацію українською та англійською мовами, список опублікованих праць за темою дослідження, вступ, два розділи, висновки до кожного розділу, загальні висновки, список використаних джерел (271 найменування, в тому числі 26 іноземними мовами), 17 додатків. Основний зміст роботи викладений на 192 сторінках.

У вступі здобувачкою подано обґрунтування теми, чітко визначено об'єкт, предмет, сформульовано мету, гіпотезу й відповідно завдання дослідження, обґрунтовано вибір методів пошукової роботи. Слід зазначити, що всі компоненти наукового апарату повністю корелюють між собою. Вважаємо, що формулювання головних методологічних характеристик роботи є цілком логічним, кваліфікованим та виваженим конструктом, який заслуговує на схвалення та має наукову цінність. Не можна оминати увагою й доцільне обрання методів дослідження, їх відповідність завданням, що вирішувалися у процесі роботи.

Нам імponує логіка презентації результатів дослідження на сторінках дисертації, яка дає багатоплановий ракурс бачення розвитку вказаної проблеми. Кожний розділ виконує свою функцію і смислове навантаження. Роботу відрізняє висока культура науково-теоретичного мислення авторки, логічний і послідовний виклад матеріалу, грамотність у побудові й викладі наукового матеріалу.

Дослідження вирізняється логічною побудовою суджень та доказовістю фактів, що стосуються означеної проблеми. Дисертаційна робота здобувачки повністю відповідає змістовим (є інформативною, розкриття теми характеризується завершеністю та повнотою розкриття теми дослідження, подана до розгляду інформація, є об'єктивною) та лінгвістичним (орфографічним, пунктуаційним, стилістичним) параметрам. Робота чітко структурована, зміст логічно викладений та взаємопов'язаний.

6. Повнота викладу основних результатів дисертаційного дослідження в наукових фахових виданнях. Вважаємо, що свідченням високого професіоналізму здобувачки є опубліковані 10 наукових праць, із яких: 4 статті у провідних наукових фахових виданнях України (3 з них – одноосібні), внесених до міжнародних наукометричних баз, 1 стаття у співавторстві у журналі, який входить до наукометричної бази Web of Science, 5 тез доповідей у збірниках матеріалів міжнародних конференцій.

Аналіз публікацій засвідчив їхню відповідність (кількісну і якісну)

вимогам до оприлюднення результатів дослідження, поданого на здобуття ступеня доктора філософії, а також наукову компетентність здобувачки у досліджуваній проблематиці.

Основні положення й результати дослідження апробовано на міжнародних науково-практичних конференціях: «Сучасна вища освіта: перспективні та пріоритетні напрями наукових досліджень» (м. Дніпро, 2023), «Наука і освіта в глобальному та національному вимірах: виклики, загрози, перспективи розвитку» (Полтава – Лубни – Миргород, 2023), «The current state of development of world science: characteristics and features» (м. Лісабон, Португалія, 2023), «Modern problems of science, education and society» (м. Київ, 2023), «Практична психологія у сучасному вимірі» (м. Дніпро, 2023, 2024), «Modernization of science and its influence on global processes» (м. Берн, Швейцарія, 2024), «Perspectives of contemporary science» (м. Львів, 2024).

Результати та висновки виконаної роботи обговорено й позитивно оцінено на інтерактивному методологічному он-лайн семінарі молодих дослідників «Компетентнісні засади освітнього процесу в умовах впровадження інновацій: вітчизняний та міжнародний досвід (Житомир – Полтава – Київ, 2023), засіданнях кафедри інноваційних технологій з педагогіки, психології та соціальної роботи, щорічних звітних науково-практичних конференціях професорсько-викладацького складу Університету імені Альфреда Нобеля (упродовж 2023–2024 рр.).

7. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

Вважаємо, що подана до захисту дисертація містить усі ознаки інноваційного фундаментального дослідження. Проте, як і будь-яке дослідження, що має характер наукового пошуку, робота має моменти, котрі спонукають до дискусії:

1. Використаний у дисертаційній роботі табличний та графічний матеріал підтверджує обґрунтованість аналізу, доповнює сприйняття основного тексту. Однак, на наш погляд, з метою оптимізації обсягу й структури представлених даних частина цих матеріалів може бути перенесена

до висновків, що дозволить зберегти компактність і логіку основної частини роботи.

2. У анотації дисертаційної роботи представлено список наукових праць дослідниці. На наш погляд доцільно було б у розділах дисертації викласти зміст власних досліджень, здійснивши посилання на наукові праці, які наведено в анотації, що дозволить підвищити наукову цінність та достовірність представлених результатів, а також забезпечити належне відображення змісту наукової роботи авторки в контексті роботи над дослідженням.

3. Поважаючи логіку дослідження здобувачки, у процесі формулювання завдань щодо уточнення сутності та структури стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти, а також виокремлення критеріїв, показників і рівнів розвитку цієї компетентності можуть бути більш логічно і послідовно представлені в межах одного завдання. Тому вважаємо за доцільне об'єднати 3 та 4 завдання (с. 21), які є частинами одного процесу, що сприятиме, на наш погляд, досягненню комплексного розуміння досліджуваної теми, а також дозволить краще висвітлити ключові етапи дослідження більш логічно і структуровано.

Висловлені зауваження й побажання не є принциповими та не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи Левітіної Ліни Валеріївни.

8. Висновок про відповідність дисертації вимогам «Порядку присудження наукових ступенів».

Дисертаційна робота Левітіної Ліни Валеріївни «Розвиток стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти в умовах дистанційної післядипломної освіти» є самостійним, завершеним науковим дослідженням.

Дисертація має практичне значення, що підтверджується використанням отриманих результатів в освітньому процесі ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля» (акт впровадження № 550 від 19.09.2024 р.), Інституту післядипломної освіти і менеджменту Харківського національного

педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (акт впровадження № 17 від 12.06.2024 р.), Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти (акт впровадження № 01-04/700 від 17.09.2024 р.), а також у діяльність громадських організацій у м. Дніпро: Дніпровське міське об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Тараса Шевченка (довідка про впровадження № 7/08 від 07.08.2024 р.), ГО Інститут соціального проектування (довідка про впровадження № 409 від 04.09.2024 р.).

Дисертаційна робота Левітіної Ліни Валеріївни «Розвиток стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти в умовах дистанційної післядипломної освіти» відповідає вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 №40 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.); п. 10 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 № 167, Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами, внесеними відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 21 березня 2022 року № 341), а її авторка Левітіна Ліна Валеріївна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями), 01 Освіта/Педагогіка.

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри психології та
педагогіки,

ВНЗ «Університет імені Альфреда
Нобеля»

І.В. Олійник

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ

створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 10:36:23 28.12.2024

Назва файлу з підписом: Відгук рецензента Олійник на дис Левітіної.pdf.asice

Розмір файлу з підписом: 5.2 МБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Відгук рецензента Олійник на дис Левітіної.pdf

Розмір файлу без підпису: 5.1 МБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: ОЛІЙНИК ІРИНА ВІКТОРІВНА

П.І.Б.: ОЛІЙНИК ІРИНА ВІКТОРІВНА

Країна: Україна

РНОКПП: 3051619088

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 10:36:23 28.12.2024

Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер: 5E984D526F82F38F040000006BEF2301D26AC905

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)

Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2024.10.24 15:00